

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ

Operativni program upravljanja planinarskom infrastrukturom u Republici Hrvatskoj

Zagreb, 2022.

Operativni program upravljanja planinarskom infrastrukturom u Republici Hrvatskoj

UVOD

Planinarsku infrastrukturu čine planinarski domovi, kuće, skloništa i putovi, kao i drugi objekti uređeni za planinarske potrebe.

Planinarska infrastruktura namijenjena je za ugodno i sigurno kretanje i boravak planinara i drugih posjetitelja u planinskom okruženju.

Imajući u vidu društveno korisnu funkciju i važnost za sigurnost boravka u neurbanim područjima, planinarska infrastruktura predstavlja infrastrukturu od javnog interesa za razvoj turizma i sporta u Republici Hrvatskoj. Kao funkcionalna cjelina, ona ima osobitu važnost ne samo za registrirane članove planinarske udruge u Republici Hrvatskoj, nego i za sve građane koji posjećuju planine radi zdravlja i rekreacije, uključujući i sve veći broj turista iz inozemstva.

Budući da su mnoga planinska područja zaštićena (nacionalni parkovi Sjeverni Velebit, Paklenica, Risnjak, Velebit, parkovi prirode Učka, Biokovo, Papuk, Medvednica, Žumberak i Samoborsko gorje, Dinara, Natura 2000 područja i dr.) planinarska infrastruktura u njima ujedno čini i ključnu posjetiteljsku infrastrukturu tih zaštićenih područja.

U cilju unaprjeđenja uvjeta za ugodno i sigurno kretanje i boravak planinara i drugih posjetitelja u planinskom okruženju Hrvatski planinarski savez (HPS) u suradnji s vlasnicima, upravljačima, korisnicima, tijelima javne vlasti, javnim ustanovama i drugim partnerima potiče i unaprjeđuje svrsishodno upravljanje planinarskom infrastrukturom.

PLANINARSKA INFRASTRUKTURA

Sukladno Pravilniku o javnoj turističkoj infrastrukturi planinarskom infrastrukturom smatraju se:

- planinarski domovi,
- planinarske kuće,
- planinarska skloništa,
- planinarski putovi.

Planinarski domovi, kuće i skloništa upisuju se u registar planinarskih objekata HPS-a, a planinarski putovi u Registar planinarskih putova HPS-a.

Uvjeti i kriteriji za upis objekata i putova u registre uređeni su aktima HPS-a.

Planom upravljanja i uređenja planinarske infrastrukture mogu biti također obuhvaćeni manji objekti i oprema korištena za planinarske potrebe, kao što su:

- razgledne piramide – vidikovci,
- oprema kontrolnih točaka planinarskih obilaznica (sandučići, pečati),
- klinovi, sajle, manji mostovi, stube i druga tehnička osiguranja na zahtjevnim dionicama planinarskih putova upisanih u Registru planinarskih putova,
- fiksna sigurnosna oprema u uređenim penjačkim smjerovima,
- obavijesne ploče s planinarskim sadržajem,
- manji pomoćni objekti, nadstrešnice, manji elektroenergetski sustavi, stolovi i klupe uz planinarske domove, kuće, skloništa i putove.

Osim planinarskih objekata i putova, posjetiteljima planina stoje na raspolaganju i objekti i putovi koji nisu planinarski kategorizirani. To su uglavnom izletnički i ugostiteljski, rjeđe skijaški, lovački ili

skautski objekti koje planinari povremeno posjećuju kao ciljeve na svojim izletima i turama. Takvi objekti ne smatraju se planinarskom infrastrukturom.

Također, planinarskom infrastrukturom ne smatraju se:

- poučni, hodočasnički i drugi tematski putovi (koji nisu istodobno planinarski putovi upisani u Registru planinarskih putova HPS-a),
- zip-line, adrenalinske i druge žičane i slične konstrukcije u planinskom okruženju,
- društvene prostorije planinarskih udruga,
- ceste i prometni (cestovni) putokazi prema planinarskim domovima i kućama,
- prostori i spašavateljska oprema namijenjena za rad HGSS-a,
- sportska i dječja igrališta uz planinarske objekte,
- druga posjetiteljska infrastruktura.

CILJEVI

Cilj upravljanja planinarskom infrastrukturom je unaprjeđenje uvjeta za ugodno i sigurno kretanje i boravak planinara i drugih posjetitelja u planinskom okruženju.

Upravljanje planinarskom infrastrukturom treba doprinijeti poboljšanju kvalitete života i zdravlja ljudi, povećanju sigurnosti posjetitelja, učinkovitijem informiranju i edukaciji posjetitelja planinskih područja, povećanju otpornosti infrastrukture i smanjivanju ekološkog otiska posjećivanja u zonama povećanog posjećivanja.

Ciljevi se ostvaruju organiziranim djelovanjem usmjerenim na:

- izgradnju, obnavljanje, uređenje i unaprjeđenje planinarske infrastrukture u Republici Hrvatskoj,
- održivo korištenje i razvijanje mreže planinarskih objekata i putova u skladu s Nacionalnom strategijom razvoja Republike Hrvatske, Strategijom razvoja turizma Republike Hrvatske, Strategijom razvoja hrvatskog planinarstva Hrvatskog planinarskog saveza, planovima upravljanja i drugim prostorno-planskim dokumentima te aktima kojima se uređuje poslovanje i upravljanje planinarskom infrastrukturom,
- jačanje neposredne suradnje između tijela javne vlasti, turističkih zajednica, javnih ustanova, Hrvatske gorske službe spašavanja i planinarskih udruga na uređenju i unaprjeđenju planinarske infrastrukture,
- povećanje sigurnosti posjetitelja u planinskim područjima,
- provođenje programa i aktivnosti od interesa za razvoj planinarstva.

STRATEGIJE DJELOVANJA

Strateška opredjeljenja o upravljanju planinarskom infrastrukturom sadržana su u nacionalnim strateškim dokumentima:

- **Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine.** Strategijom je posebno naglašena važnost unaprjeđenja zdravog i aktivnog života građana kroz sport i rekreaciju, a u vezi s time izričito se navodi nužnost promidžbe i ulaganja u planinarske sadržaje i infrastrukturu: „S ciljem poticanja zdravog i aktivnog života promovirat će se biciklistički i planinarski sadržaji i povezana infrastruktura te će se ulagati u njih.“ (Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine, str. 77).
- **Strategija razvoja održivog turizma.** Strategijom se posebno naglašava održivo upravljanje turističkom infrastrukturom u cilju poboljšanja ukupne kvalitete turističke ponude te u vezi s time potreba ulaganja u javnu turističku infrastrukturu.
- **Strategija razvoja hrvatskog planinarstva.** Skupština HPS-a usvojila je 2015. sadržajnu Strategiju razvoja hrvatskog planinarstva, kojom su sažeto opisane povijesne činjenice i polazna osnova hrvatskog planinarstva, globalni kontekst i razvojni trendovi, ključna pitanja i ograničenja, razvojna načela, vizija, ciljevi i zadaće, ljudski potencijali, investicije te u

zaključnom dijelu upravljanje procesima i akcijski plan. U Strategiji se na više mjesta navodi i obrazlaže činjenica da su planinarski putovi i objekti temelj organiziranog planinarstva, a time i osnovna zadaća u radu planinarske udruge. U daljnjoj analizi objašnjeni su glavni izazovi, relevantna postignuća i mogući modeli rješavanja ključnih pitanja, koji su također preneseni i obrađeni i u ovom dokumentu. Strategija upućuje sve vlasnike i upravljače na suradnju s ministarstvima, javnim ustanovama i drugim partnerima koji mogu doprinijeti funkciji planinarskih objekata. Strategija također utvrđuje opredijeljenje da se planinarske udruge u razvoju planinarske infrastrukture trebaju usmjeriti na obnovu i održavanje postojećih objekata i planinarskih putova, a o podizanju novih objekata (osobito planinarskih skloništa) i izgradnji novih planinarskih putova trebaju odlučivati nakon odgovarajuće analize potreba i mogućnosti odnosno samo u onim planinskim područjima gdje se utvrdi da je to opravdano i održivo. Održivost i ekološka načela definirana su kao temeljna načela za razvoj planinarske infrastrukture, a ostvaruju se kroz svestrano zalaganje i konkretna ulaganja u infrastrukturu u skladu s Akcijskim planom, Programom rada, Financijskim planom i odlukama tijela HPS-a.

- **Program rada HPS-a.** Program rada HPS-a u cjelini I. Osnovne postavke definira sedam smjernica za djelovanje HPS-a, među kojima i: (4) »stalnu skrb o unaprjeđenju kvalitete, održavanju i razvoju mreže uređenih planinarskih putova i planinarskih objekata u Republici Hrvatskoj«. U cjelini II. Organizacijske programske zadaće detaljnije su opisani glavni poslovi, zadaci i modeli vezani uz skrb za planinarsku infrastrukturu, kao i ulaganja koja se smatraju prioritetima: (2) »Koordinirani nastup prema ministarstvima za upravljanje državnom imovinom, turizam, zaštitu okoliša i prirode te drugim institucijama u cilju stvarnog rješavanja statusa planinarskih objekata uz naglasak da se pružanje usluga u njima odvija u specifičnim uvjetima visine, oštre klime, sezonskog rada, udaljenosti od uobičajene komunalne infrastrukture, uz ograničenja koja proizlaze iz uvjeta u zaštićenim područjima i nemogućnosti postizanja financijske samoodrživosti koja bi omogućila značajnija ulaganja u kvalitetu ponude, usluga i funkcionalnost objekata; prednost pri ulaganjima imat će planinarski objekti i putovi koji se nalaze na prostorima od posebnog značaja za razvoj hrvatskog planinarstva (Klek, Bijele i Samarske stijene, Velebit, Biokovo, Dinara i Lička Plješivica), posebno imajući u vidu njihovu važnost za sigurnost boravka i kretanja svih posjetitelja u hrvatskim planinama; racionalno upravljanje mrežom planinarskih putova, ne otvarajući nove u prostorima u kojima je mreža već razvijena ili ona zbog značajki terena nije potrebna, ali i ukidajući putove za kojima više ne postoji potreba uslijed izgradnje prometnica i promjene uobičajenih pravaca kretanja posjetitelja; daljnje vođenje i unaprjeđenje ažurnih i cjelovitih računalnih registara planinarske infrastrukture (putovi, objekti i dr.)«. U cjelini III. Programske zadaće u stručnim djelatnostima, navedene su dodatno glavne aktivnosti i zadaci Komisije za planinarske objekte u programskom razdoblju: (2) »Financijska potpora upravljačima objekata putem redovnih godišnjih natječaja HPS-a za izgradnju, održavanje i obnovu planinarskih objekata, uz primjenu i uvažavanje raspodjele objekata na objekte od nacionalne, regionalne i lokalne važnosti; pronalaženje redovnog i dugoročnog izvora financiranja za održavanje i unaprjeđenje kvalitete postojećih planinarskih objekata; rad na rješavanju pravnog statusa planinarskih objekata i unaprjeđenju uvjeta za gospodarske djelatnosti koje se u njima obavljaju; izrada i ažurno vođenje cjelovite evidencije o vlasničkom, upravljačkom, zakupničkom i građevinskom statusu planinarskih objekata, uz stručnu pomoć upravljačima u poslovima investicijskog i tekućeg održavanja te postizanja zaštitnih mehanizma između vlasnika, upravljača, zakupnika i sl.«

OKVIR ZA UPRAVLJANJE PLANINARSKOM INFRASTRUKTUROM

Standardi i načini upravljanja planinarskom infrastrukturom uređeni su:

- Pravilnikom o javnoj turističkoj infrastrukturi,
- Pravilnikom o jedinstvenom vizualnom identitetu zaštite prirode u Republici Hrvatskoj,
- Pravilnikom o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine Ostali ugostiteljski objekti za smještaj,
- Pravilnikom o upravljanju i poslovanju planinarskih objekata (domova, kuća i skloništa) u HPS-u,
- Pravilnikom Komisije za planinarske putove HPS-a,
- Knjigom standarda signalizacije na planinarskim putovima,
- prostorno-planskim dokumentima javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i jedinica lokalne uprave i
- drugim programskim dokumentima i aktima HPS-a.

Ovim Operativnim programom upravljanja planinarskom infrastrukturom utvrđuju se ciljevi, prioriteti, uvjeti i kriteriji za kvalitetno korištenje, uređivanje, održavanje i poboljšanje planinarske infrastrukture kao dijela javne turističke, sportske i posjetiteljske infrastrukture, u svrhu održivog razvoja planinarstva, turizma i sporta u planinskim područjima, uz vrednovanje i uvažavanje prethodnih, sadašnjih i budućih ulaganja, kapaciteta i potreba planinarskih udruga.

NAČELA

Upravljanje planinarskom infrastrukturom temelji se na načelima **funkcionalnosti, slobodnog pristupa, sigurnosti i zaštite, zaštite prirode i održivosti.**

- **Funkcionalnost** se ostvaruje uređenjem i korištenjem infrastrukture na organiziran, racionalan i primjeren način, u skladu s raspoloživim resursima te tradicijom i potrebama organiziranog hrvatskog planinarstva.
- **Slobodan pristup** ostvaruje se omogućavanjem da planinarsku infrastrukturu za boravak i kretanje u planini osim članova planinarske udruge koriste i drugi zainteresirani građani, uz primjenu pravila utvrđenih aktima i odlukama HPS-a.
- **Sigurnost i zaštita** se ostvaruje pružanjem utočišta i neposredne zaštite posjetiteljima u nepovoljnim vremenskim prilikama i uvjetima smanjene vidljivosti, kao i preventivnim i drugim mjerama i postupcima za zaštitu objekata, njihovog okoliša i ljudi koji ih koriste, brigom za prohodnost putova, osiguravanjem potencijalno opasnih dionica te postavljanjem i održavanjem odgovarajuće planinarske signalizacije na planinarskim putovima.
- **Zaštita prirode** ostvaruje se planiranjem i poduzimanjem postupaka i zahvata kojima se minimizira utjecaj na okoliš,
- **Održivost** se ostvaruje kroz uspostavljeni pravni okvir, sustavnu namjensku financijsku potporu, te u provedbi odabirom i primjenom odgovarajućih materijala i tehničkih rješenja u izgradnji, obnovi i održavanju infrastrukture.

Uvažavajući okolnost da su planinarski objekti većinom građeni, dograđivani, opremani, uređivani i korišteni prvenstveno za prihvata planinara u skladu s potrebama i ciljevima planinarske udruge uz znatna ulaganja njihovih vlastitih ljudskih, materijalnih i financijskih sredstava, a ujedno i da su važan dio turističke, sportske i posjetiteljske infrastrukture u planinama, kod svih radnji osobito je potrebno voditi računa da se planinarskim udrugama koje su vlasnici ili nositelji drugih stvarnih prava na planinarskim domovima, kućama i skloništimama odnosno koja su u svojstvu vlasnika, upravitelja, zakupnika, korisnika ili u nekom drugom svojstvu skrbile o toj infrastrukturi, omogući daljnje korištenje objekata u planinarskoj funkciji.

Kod upravljanja planinarskim objektima potrebno je također voditi računa o iskazanim potrebama planinarskih udruga i smjernicama iskazanim u analizi »Status, izazovi i perspektive upravljanja planinarskim objektima u hrvatskim planinama« (HPS, 2021.):

- planinarski domovi, kuće i skloništa trebaju i dalje biti i trajno ostati u planinarskoj funkciji - bez prenamjene u restorane, gostionice, izletničke domove, posjetiteljsko-izložbene centre, suvenirnice ili što slično.
- najbolji način da se osigura održivost planinarskih objekata i putova je povjeravanje objekta planinarskoj udruzi koje je to i dosad činila da dalje skrbi o objektu u statusu upravljača ili korisnika, a odnos uredi odgovarajućim ugovorom o upravljanju i korištenju.
- kod prihvata posjetitelja nužno je primjenjivati Pravilnik o poslovanju i upravljanju planinarskim objektima u HPS-u a osobito na priznavanje povlastica članovima HPS-a i Planinarskog saveza Slovenije (Planinska zveza Slovenije, PZS), kao što su popust od 50% na cijenu noćenja u planinarskim, besplatno noćenje za vodiče koji organizirano dovedu 10 ili više osoba i drugo.
- fokus usmjeravati na obnovu i održavanje postojećih objekata a ne na izgradnju novih na mjestima gdje ih prije nije bilo, a pogotovo ne u neplaninskim područjima ili naseljenim mjestima ispod planina.
- kod rješavanja pitanja vezanih uz upravljanje, korištenje, obnavljanje ili neki drugi oblik raspolaganja pojedinim objektom, osim općih načela, potrebno je također sagledavati i uvažavati specifične okolnosti toga objekta poput mikro i makrolokacije, dostupnosti, veličine, stanja, statusa, povijesnih okolnosti i tradicije, zainteresiranosti, mogućnosti i kapaciteta vlasnika, upravljača, ocjena perspektivnosti objekta i drugo.

AKTIVNOSTI

Upravljanje planinarskom infrastrukturuom, uključujući registraciju planinarskih objekata i planinarskih putova sukladno utvrđenim međunarodnim i domaćim kriterijima i standardima, organizirano je u Hrvatskom planinarskom savezu (HPS), krovnoj planinarskoj udruzi u Republici Hrvatskoj.

Aktivnosti kojima HPS unaprjeđuje upravljanje planinarskom infrastrukturuom uključuju:

- suradnju s ministarstvima nadležnim za turizam, sport, zaštitu prirode i upravljanje državnom imovinom i drugim javnim tijelima, s jedinicama lokalne uprave i Hrvatskom gorskom službom spašavanja o pitanjima upravljanja, sigurnosti i zaštite planinarske infrastrukture.
- utvrđivanje standarda, uputa i smjernica te donošenje programskih dokumenata o upravljanju planinarskom infrastrukturuom,
- vođenje Registra planinarskih objekata i Registra planinarskih putova,
- izradu Godišnjeg plana upravljanja planinarskom infrastrukturuom,
- raspisivanje i provedbu natječaja za potporu obnovi, održavanju i izgradnji planinarske infrastrukture,
- sklapanje ugovora s korisnicima potpore za obnovu, održavanje i izgradnju planinarske infrastrukture,
- uređenje imovinsko-pravnih pitanja vezanih uz raspolaganje imovinom HPS-a,
- neposrednu nabavku materijala i alata za uređenje planinarske infrastrukture,
- poticanje i organiziranje radnih akcija uređenja planinarske infrastrukture,
- nadzor uređenja planinarske infrastrukture,
- izvješćivanje o realizaciji plana uređenja planinarske infrastrukture odnosno poteškoćama u njegovoj realizaciji,
- analizu statusa, izazova i perspektive upravljanja planinarskim objektima u hrvatskim planinama,
- promoviranje primjera dobre prakse,
- obavješćivanje javnosti o pitanjima upravljanja planinarskom infrastrukturuom,
- objavljivanje praktičnih podataka o planinarskim objektima i putovima,

- organiziranje tematskih seminara, radionica i sastanaka,
- stručnu pomoć udrugama članicama HPS-a u rješavanju imovinsko-pravnih i drugih pitanja o planinarskim objektima i putovima.

OSNOVNE FUNKCIJE PLANINARSKOG OBJEKTA

Europska planinarska asocijacija (EUMA) utvrdila je na europskoj razini kriterije odnosno infrastrukturne elemente koje objekt mora zadovoljavati da bi se mogao nazivati planinarskim domom ili kućom.

Prema EUMA-i, planinarski dom ili kuća mora imati sljedeće funkcije:

- namijenjen planinarima, odnosno za planinarske aktivnosti,
- točka informiranja i usmjeravanja posjetitelja,
- zaštita od vremenskih nepogoda,
- obavještajna točka gorske službe spašavanja.

U vezi s time, EUMA je utvrdila da domovi trebaju zadovoljavati sljedeće standarde vezano uz zaštitu okoliša i radne uvjete:

- odvodnja otpadnih voda,
- opskrba pitkom vodom,
- opskrba tehničkom vodom,
- opskrba električnom energijom,
- uređena sanitarna infrastruktura,
- uredni radni uvjeti,
- zaštita od požara.

Navedeni europski kriteriji i standardi primjenjuju se na odgovarajući način na sve planinarske objekte u Republici Hrvatskoj.

HPS registrira i razvrstava planinarske domove, kuće i skloništa u Hrvatskoj te ih oprema standardiziranim natpisnim pločama koje se postavljaju na pročelju. Kriterije po kojima se objekt kategorizira kao planinarski objekt i razvrstava prema vrsti (dom, kuća, sklonište) sadrži Pravilnik o upravljanju i poslovanju planinarskim objektima (domovima, kućama, skloništim) u HPS-u. Pravilnik i popis registriranih planinarskih objekata dostupni su na mrežnoj stranici HPS-a.

KATEGORIZACIJA OBJEKATA PREMA ZNAČAJU ZA HRVATSKO PLANINARSTVO

HPS je 2019. utvrdio uvjete za kategorizaciju planinarskih objekata prema značaju za hrvatsko planinarstvo. Ta kategorizacija primjenjuje se kao jedan od kriterija pri dodjeli potpora za izgradnju, uređenje i obnovu planinarskih objekata, a ujedno i kao osnova za izvrstavanje objekata koji radi svoje važnosti, položaja i drugih razloga zahtijevaju povećanu pozornost i skrb. Komisija za planinarske objekte HPS-a ovlaštena je i zadužena voditi i ažurirati popis objekata koristeći se definiranim kriterijima za pojedine kategorije.

Kriteriji kategorizacije su:

I. Objekti nacionalnog značaja

- koji radi položaja i okruženja u kojem se nalaze imaju posebnu važnost za hrvatsko planinarstvo,
- koji se nalaze na glavnim planinarskim putovima i pravcima kretanja,
- koja su radi učestalog posjećivanja, prepoznatljivosti i drugih okolnosti profilirani kao glavna žarišta planinarske aktivnosti u Hrvatskoj,
- koje osim domaćih planinara učestalo posjećuju i strani posjetitelji,

II. Objekti regionalnog značaja

- koji radi položaja i okruženja u kojem se nalaze predstavljaju žarišta planinarske aktivnosti na području neke regije ili planine,
- koji pretežito omogućuju prihvat planinara i druge sadržaje uobičajene u planinarskom objektu,
- koja osim domaćih planinara povremeno posjećuju i strani posjetitelji,

III. Objekti lokalnog značaja

- koji se nalaze izvan glavnih planinarskih putova i pravaca kretanja,
- koji ne pružaju mogućnost prijehata planinara i druge sadržaje uobičajene u planinarskom objektu,
- koji su pretežito zatvoreni ili služe kao prolazna skloništa - za kratkotrajan zaklon,
- koji pretežito služe za okupljanje članova planinarske udruge koja njima upravlja,
- koje rijetko posjećuju strani posjetitelji,
- koji radi drugih okolnosti nemaju regionalni značaj.

OSNOVNE FUNKCIJE PLANINARSKOG PUTA

Putovi pogodni za planinarenje uređuju se i obilježavaju planinarskom signalizacijom na način kojim se omogućuje ugodno i sigurno kretanje i orijentiranje u planinskom okruženju. Iznimno, neki putovi vode teškim, ali atraktivnim smjerovima, a namijenjeni su spremnijim i spretnijim planinarima.

Put treba biti u cijelosti prohodan za planinarenje i uredno obilježen planinarskom signalizacijom. Signalizacija na planinarskim putovima uređena je Knjigom standarda signalizacije na planinarskim putovima. Knjiga standarda signalizacije na planinarskim putovima sadrži skup vizualnih oznaka, pravila i standardnih smjernica za obilježavanje i označavanje planinarskih putova na terenu. Planinarske oznake i putokazne ploče služe za usmjeravanje, obavješćivanje i vođenje planinara i drugih korisnika planinarskih putova.

POTPORA ZA UREĐENJE PLANINARSKE INFRASTRUKTURE

Primjenjivim modelom potpore, vodeći računa o načelima funkcionalnosti, slobodnog pristupa, sigurnosti i zaštite, zaštiti prirode i održivosti, HPS će u suradnji s tijelima javne vlasti poticati organiziran i sustavan razvoj infrastrukture za potrebe domaćih i stranih posjetitelja koji radi zdravlja i rekreacije borave u brdsko-planinskom okruženju. Glavni cilj potpore je osigurati kvalitetno upravljanje, uređivanje i održavanje planinarske infrastrukture kao dijela javne turističke infrastrukture u svrhu održivog razvoja turizma i sporta u brdsko-planinskim područjima.

Uređenje planinarske infrastrukture provodi se na temelju Godišnjeg plana uređenja planinarske infrastrukture.

U postupku izrade Godišnjeg plana uređenja planinarske infrastrukture planinarske udruge i drugi pravni subjekti registrirani kao upravljači planinarskih objekata ili planinarskih putova putem javnog poziva HPS-a prijavljuju svoje projekte i godišnje planove obnove i uređenja planinarske infrastrukture. Uz osnovne podatke o prijavitelju i objektu ili putu koji se prijavljuje, prijavi se prilaže aktualna dokumentacija o objektu i potrebama njegove obnove, održavanja, uređenja i druga dokumentacija.

HPS temeljem Operativnog programa upravljanja planinarskom infrastrukturom, saznanja o stanju i posebnim okolnostima bitnim za sigurnost, funkcionalnost ili održivost pojedinog objekta ili puta, stručnih ocjena Komisije za planinarske objekte i Komisije za planinarske putove i odluke Izvršnog odbora, izrađuje Godišnji plan uređenja planinarske infrastrukture u Republici Hrvatskoj koji sadrži popis pojedinačnih objekata i putova za obnovu ili uređenje.

UVJETI

Kod izrade Godišnjeg plana uređenja planinarske infrastrukture i davanja potpore za uređenje, obnovu ili održavanje planinarske infrastrukture moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. **Uređen status:** O planinarskom objektu ili putu u svojstvu vlasnika, upravitelja, zakupnika, korisnika, održavatelja ili u nekom drugom svojstvu skrbi planinarska udruga članica HPS-a ili, iznimno, registrirani pravni subjekt koji je s HPS-om sklopio pisani ugovor kojim se obvezao na primjenu akata i uvjeta koji se primjenjuju na udruge članice HPS-a (Pravilnik o poslovanju i upravljanju planinarskim domovima, kućama i skloništima u HPS-u, Kućni red u planinarskom objektu i dr.).
2. **Registracija planinarskih objekata i putova.** U Godišnji plan uređenja planinarske infrastrukture mogu biti uvršteni samo planinarski domovi, kuće i skloništa upisana u Registar planinarskih objekata i planinarski putovi upisani u Registar planinarskih putova, sukladno uvjetima koji su uređeni aktima HPS-a.
3. **Zaštita upravljača.** Potpora za planinarski objekt ili put ne može se odobriti za drugog upravljača ili održavatelja od onoga koji je upisan u Registru planinarskih objekata HPS-a odnosno Registru planinarskih putova HPS-a, niti za drugu namjenu.
4. **Urednost izvršavanja obveza.** S udrugom ili pravnom subjektom koji planira koristiti potporu sklapa se ugovor kojim se upravljač obvezuje na namjensko korištenje sredstava, uredno izvješćivanje, omogućavanje nadzora i drugo. Uvjet za sklapanje ugovora o potpori uređenju planinarske infrastrukture su uredno izvršene dospjele obveze prema HPS-u, uključivo izvršenje obveza proizašlih iz ranije sklopljenih ugovora o potpori uređenju planinarske infrastrukture.

KRITERIJI

Bitno obilježje svih vrsta planinarske infrastrukture je potreba za kontinuiranim održavanjem jer su objekti i putovi u nepovoljnim planinskim uvjetima pojačano izloženi propadanju. Osim vremenskih okolnosti u zimskom dobu godine, izrazite sezonalnosti, nerentabilnosti, visokih troškova održavanja, neizvjesnosti i nesigurnosti imovinsko-pravnog statusa i drugih činitelja znatan izazov predstavlja i udaljenost te infrastrukture od urbanih središta i prometnica te od druge komunalne infrastrukture. Zbog toga kod planiranja i poduzimanja svih radnji u vezi s planinarskom infrastrukturom treba osobito voditi računa o svim njihovim posebnostima poput mikro i makrolokacije, dostupnosti, veličine, stanja, statusa, povijesnih okolnosti i tradicije, zainteresiranosti, mogućnosti i kapaciteta vlasnika, upravljača, zakupnika, korisnika i domaćina, ocjene perspektivnosti objekta ili puta, i drugih čimbenika.

Kod planiranja ulaganja u izgradnju, obnovu i uređenje pojedinog planinarskog objekta ocjenjuju se sljedeće okolnosti:

1. Značaj za hrvatsko planinarstvo
 - Objekt od nacionalnog značaja,
 - Objekt od regionalnog značaja,
 - Objekt od lokalnog značaja,
2. Vlasnički/upravljački status
 - Objekt u vlasništvu planinarske udruge,
 - Objekt u vlasništvu druge pravne osobe, s kojom udruga upravljač ima sklopljen ugovor,
 - Objekt u vlasništvu druge pravne osobe, s kojom udruga upravljač nema važeći ugovor,
3. Cjelovitost projektne dokumentacije
 - Postoji cjelovita dokumentacija (projekt, troškovnik, predračun),
 - Postoji djelomična dokumentacija (nešto nedostaje),
 - Ne postoji adekvatna dokumentacija (nema jasnog projekta ni troškovnika/predračuna),
4. Ocjena stanja i opravdanosti/nužnosti zahvata
 - Kritični zahvati koji utječu na očuvanje i funkcionalnost objekta,
 - Zahvati koji utječu na očuvanje i funkcionalnost objekta,

- Zahvati koji nisu nužni za očuvanje i funkcionalnost objekta ili se odnose na uređenje ugostiteljskih sadržaja,
5. Izvori financiranja
 - Iz drugih izvora pribavljena su sredstva za veći dio obnove, traži se sufinanciranje odnosno pokrivanje dijela troškova za veće zahvate,
 - Ne postoje drugi izvori sredstava,
 6. Dostupnost objekta za posjetitelje
 - Objekt je redovito otvoren (svaki vikend, stalno, barem u ljetnom dijelu godine),
 - Objekt se otvara samo povremeno ili po najavi,
 7. Korištenje sredstava iz natječaja u prethodnoj godini
 - Udruga upravljač u prošloj godini nije tražila niti koristila sredstva HPS-a,
 - Udruga upravljač u prošloj godini dobila je sredstva HPS-a ali ih nije iskoristila,
 - Udruga upravljač je u prošloj godini već dobila i koristila sredstva HPS-a za izgradnju, obnovu i uređenje planinarskih objekata,
 8. Ocjena sposobnosti upravljača da organizira i provede radove
 - Udruga može organizirati i provesti radove,
 - Upitno je može li udruga organizirati i provesti radove.

Kod planiranja uređivanja planinarskih putova ocjenjuju se sljedeće okolnosti:

1. Lokacija i značaj za hrvatsko planinarstvo
 - Uzdužni (grebenski) put po Velebitu, Dinari ili Biokovu,
 - Pristupni put prema vrhu na Hrvatskoj planinarskoj obilaznici ili Velebitskom planinarskom putu,
 - Vrlo intenzivno korišten put (put visoke frekventnosti),
 - Povremeno korišten put,
 - Rijetko korišten put (put malog ili ograničenog značaja),
2. Ocjena stanja i opravdanosti/nužnosti zahvata
 - Kritični zahvati koji su nužni i hitni za održanje uporabljivosti i sigurnosti puta,
 - Zahvati kojima se znatno utječe na uporabljivost i sigurnost puta,
 - Zahvati poboljšanja stanja na putu,
 - Ostali zahvati,
3. Ocjena sposobnosti upravljača da organizira i provede radove
 - Udruga može organizirati i provesti radove,
 - Upitno je može li udruga organizirati i provesti radove.

PRIORITETI

Prioritet kod obnove, uređenja i održavanja imaju:

postojeći planinarski objekti

- objekti u zaštićenim planinskim područjima i područjima od posebnog interesa za hrvatsko planinarstvo: planine Velebit, Dinara, Biokovo, Gorski kotar (Klek, Bijejele i Samarske stijene), Lička Plješivica,
- objekti kategorizirani kao objekti od nacionalnog značaja, sukladno kategorizaciji HPS-a,
- objekti koji zbog značajnih oštećenja ili dotrajalosti ugrožavaju posjetitelje ili funkcionalnost i održivost samog objekta.

postojeći planinarski putovi

- putovi za koje su Hrvatska gorska služba spašavanja ili Komisija za planinarske putove HPS-a utvrdili da predstavljaju sigurnosni rizik za posjetitelje koji se njima kreću,
- uzdužni (grebenski) planinarski putovi na Velebitu, Dinari ili Biokovu,

- pristupni putovi prema vrhovima Hrvatske planinarske obilaznice i Velebitskog planinarskog puta,
- putovi visoke frekventnosti korištenja,
- putovi koji zahtijevaju sanaciju zbog posljedica požara, vjetroloma i drugih prirodnih nepogoda.

HPS može zavisno o ocjeni svrhovitosti i opravdanosti dati prednost objektu ili putu kojim se znatno unaprjeđuju planinarske mogućnosti na nekom planinskom području od interesa za hrvatsko planinarstvo.

NAČINI POTPORE I NAMJENSKO KORIŠTENJE SREDSTAVA

Sredstva osigurana iz javnih izvora i iz vlastitih izvora HPS-a mogu se koristiti isključivo namjenski, za potrebe uređenja planinarske infrastrukture sukladno uvjetima i kriterijima iz ovoga Programa i Godišnjeg plana uređenja planinarske infrastrukture.

Potpota se može odobriti za neposrednu nabavku materijala i alata za:

- obnovu, uređenje i zaštitu planinarskih objekata – npr. crijep, cement, vanjska stolarija, pločice, drvena građa, sanitarna oprema, spremnici za vodu, mali elektroenergetski sustavi i sl.),
- postavljanje planinarskih markacija i putokaznih ploča,
- čišćenje i krčenje puta od raslinja,
- opremanje planinarskih putova manjim stubama, rukohvatima, klinovima, mostovima, brvnima, odvodima vode i slično,
- podzidavanje oštećenih dijelova planinarskog puta,
- manje izmjene trase puta u slučaju opravdane potrebe.

te za djelomično pokriće putnih troškova i troškova volonterskog terenskog rada - do iznosa koji ne može biti veći od stvarno potrebnih i realiziranih troškova za takvu vrstu i opseg radova, a koji se neposredno utvrđuje prema uvjetima natječaja, zaprimljenoj dokumentaciji planinarske udruge i ukupnom iznosu raspoloživih sredstava za te namjene.

Potpota se može također odobriti i za:

- opremu za zaštitu na radu,
- osiguranje od ozljeda kod rada na terenu,
- troškove osposobljavanja i usavršavanja markacista,
- troškove rada na informatičkoj potpori praćenja upravljanja i održavanja planinarske infrastrukture.

Potpota se iznimno može odobriti i za izradu projektne dokumentacije kada je to nužno i opravdano za izvođenje određene vrste radova, pri čemu za izradu projektne dokumentacije mogu biti angažirane isključivo ovlaštene i stručne fizičke ili pravne osobe.

Potpota se ne odobrava za:

- ishođenje dozvola i administrativne takse,
- opremanje planinarskog objekta ugostiteljskom opremom,
- troškove sitnog inventara za planinarske objekte,
- režijske troškove za planinarske objekte,
- postavljanje opreme kojom se ugrožava sigurnost posjetitelja na planinarskom putu,
- postavljanje neplaninarske ili druge signalizacije na planinarskim putovima,
- trasiranje i obilježavanje novih planinarskih putova,
- uređivanje putova koji nisu upisani u Registru planinarskih putova HPS-a,
- radove na planinarskim putovima izvedene bez prethodno odobrenog plana i odobrenja,
- postavljanje opreme na drugim objektima i putovima od onih za koje je trošak bio planiran i odobren,

- pokriće troškova za koje su sredstva pribavljena iz drugih izvora (dvostruko financiranje),
- za radove koji nisu izvršeni.

IZVJEŠĆIVANJE

Upravljači planinarske infrastrukture dužni su izvještivati HPS o realizaciji uređenja objekata i putova o kojima se skrbe, a osobito o poteškoćama koje mogu utjecati na izvršenje plana i druge okolnosti u vezi upravljanja planinarskom infrastrukturom.

HPS o realizaciji godišnjeg plana uređenja planinarske infrastrukture te okolnostima i poteškoćama u pogledu upravljanja planinarskom infrastrukturom izvještuje nadležna ministarstva i druga javna tijela, planinarske udruge i javnost.